

Středa 16. února 2022

P9_TA(2022)0031

Činnost evropského veřejného ochránce práv – výroční zpráva za rok 2020

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. února 2022 o výroční zprávě týkající se činnosti evropského veřejného ochránce práv za rok 2020 (2021/2167(INI))

(2022/C 342/07)

Evropský parlament,

- s ohledem na výroční zprávu o činnosti evropského veřejného ochránce práv za rok 2020,
 - s ohledem na čl. 10 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii (SEU),
 - s ohledem na článek 15, čl. 24 odst. 3, článek 228 a čl. 298 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),
 - s ohledem na články 11, 41, 42 a 43 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“),
 - s ohledem na Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením (UNCPRD),
 - s ohledem na nařízení Evropského parlamentu (EU, Euratom) 2021/1163 ze dne 24. června 2021, kterým se stanoví pravidla a obecné podmínky výkonu funkce veřejného ochránce práv (statut evropského veřejného ochránce práv) a zrušuje rozhodnutí 94/262/ESUO, ES, Euratom ⁽¹⁾,
 - s ohledem na Evropský kodex řádné správní praxe, který přijal Parlament dne 6. září 2001,
 - s ohledem na rámcovou dohodu o spolupráci uzavřenou mezi Evropským parlamentem a evropským veřejným ochráncem práv dne 15. března 2006, která vstoupila v platnost dne 1. dubna 2006,
 - s ohledem na svá předchozí usnesení o činnosti evropského veřejného ochránce práv,
 - s ohledem na článek 54 a čl. 142 odst. 2 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Petičního výboru (A9-0342/2021),
- A. vzhledem k tomu, že výroční zpráva o činnosti evropského veřejného ochránce práv za rok 2020 byla oficiálně předložena předsedovi Parlamentu dne 6. září 2021 a že evropská veřejná ochránkyně práv paní Emily O'Reillyová dne 14. července 2021 v Bruselu předložila svou zprávu Petičnímu výboru;
- B. vzhledem k tomu, že na základě článků 20, 24 a 228 SFEU a článku 43 Listiny je evropský veřejný ochránce práv oprávněn přijímat stížnosti na případy nesprávného úředního postupu orgánů, institucí nebo jiných subjektů EU s výjimkou Soudního dvora Evropské unie (SDEU) při výkonu jeho soudních pravomocí;
- C. vzhledem k tomu, že v čl. 10 odst. 3 SEU je uvedeno, že „každý občan má právo podílet se na demokratickém životě Unie“ a že „rozhodnutí jsou přijímána co nejotevřeněji a co nejbliže občanům“;
- D. vzhledem k tomu, že článek 15 SFEU stanoví, že „s cílem podpořit řádnou správu věcí veřejných a zajistit účast občanské společnosti jednají orgány, instituce a jiné subjekty Unie co nejotevřeněji“ a že „každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se statutárním sídlem v členském státě má právo na přístup k dokumentům orgánů, institucí a jiných subjektů Unie“; vzhledem k tomu, že při ochraně základních práv a svobod občanů je klíčové zajistit, aby byly občanům EU poskytovány vysoce kvalitní služby a aby správní útvarů EU reagovaly na jejich potřeby a obavy;

⁽¹⁾ Úř. věst. L 253, 16.7.2021, s. 1.

Středa 16. února 2022

- E. vzhledem k tomu, že v článku 41 Listiny je v souvislosti s právem na řádnou správu mj. stanoveno, že „každý má právo na to, aby jeho záležitosti byly orgány, institucemi a jinými subjekty Unie řešeny nestranně, spravedlivě a v přiměřené lhůtě“;
- F. vzhledem k tomu, že v článku 43 Listiny se uvádí, že „každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v členském státě má právo obracet se na evropského veřejného ochránce práv v případě nesprávného úředního postupu orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie, s výjimkou SDEU při výkonu jeho soudních pravomocí“;
- G. vzhledem k tomu, že čl. 298 odst. 1 SFEU stanoví, že „při plnění svých úkolů se orgány, instituce a jiné subjekty Unie opírají o otevřenou, efektivní a nezávislou evropskou správu“;
- H. vzhledem k tomu, že v roce 2020 zahájila veřejná ochránkyně práv 370 šetření (z nichž 365 bylo zahájeno na základě stížností a 5 z vlastního podnětu), přičemž 394 šetření uzavřela (392 šetření na základě stížností a 2 z vlastního podnětu); vzhledem k tomu, že většina šetření se týkala Komise (210 šetření, tj. 56,8 %), dále agentur EU (34 šetření, tj. 9,2 %), Evropského úřadu pro výběr personálu (EPSO) (30 šetření, tj. 8,1 %), Evropské služby pro vnější činnost (ESVC) (14 šetření, tj. 3,8 %), Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) (12 šetření, tj. 3,2 %), Parlamentu (11 šetření, tj. 3 %) Evropské centrální banky (9 šetření, tj. 2,4 %), Evropské investiční banky (9 šetření, tj. 2,4 %) a dalších institucí (41 šetření, tj. 11,1 %);
- I. vzhledem k tomu, že mezi tři nejčastější problémy v šetřeních, která veřejná ochránkyně práv uzavřela v roce 2020, patřila transparentnost a odpovědnost (přístup k informacím a dokumentům) (25 %), kultura služby (24 %) a řádné využívání diskrečních pravomocí, včetně řízení o nesplnění povinnosti (17 %); vzhledem k tomu, že další problémy zahrnovaly etické otázky v rámci správy EU, dodržování základních práv, řádné finanční řízení, whistleblowing, dodržování procesních práv, nábor zaměstnanců a řádné řízení personálních záležitostí EU;
- J. vzhledem k tomu, že veřejná ochránkyně práv plní klíčovou úlohu při zajišťování plné transparentnosti, demokratické odpovědnosti a integrity rozhodovacích procesů EU;
- K. vzhledem k tomu, že hlavní prioritou evropského veřejného ochránce práv je zajistit, aby byla práva občanů plně respektována a aby právo na řádnou správu orgánů, institucí nebo jiných subjektů EU odpovídalo co nejvyšším normám kvality;
- L. vzhledem k tomu, že veřejná ochránkyně práv vykonala po vypuknutí pandemie COVID-19 značné množství práce s cílem zajistit, aby všechny orgány EU dodržovaly v zájmu ochrany práv občanů a posílení důvěry veřejnosti nejvyšší standardy řádné správy;
- M. vzhledem k tomu, že veřejná ochránkyně práv přezkoumala činnost Komise během krize COVID-19 a požadovala mimo jiné informace týkající se transparentnosti jednání Komise se zástupci zájmových skupin, jejího rozhodování v souvislosti s mimořádnými veřejnými zakázkami a transparentnosti a nezávislosti vědeckého poradenství v otázkách pandemie;
- N. vzhledem k tomu, že v návaznosti na šetření výkonnosti Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí (dále jen „ECDC“) během krize COVID-19 zjistila veřejná ochránkyně práv slabiny v postupech tohoto střediska v oblasti transparentnosti, jež se týkaly i údajů, o které se opírala jeho hodnocení rizik a jednání s mezinárodními partnery, a předložila návrhy zaměřené na zlepšení veřejné kontroly činností střediska ECDC souvisejících s očkovacími látkami proti onemocnění COVID-19;
- O. vzhledem k tomu, že zveřejňování a transparentnost jsou hlavními zásadami legislativního procesu EU, což potvrzuje judikatura Soudního dvora EU, která poskytla jasné právní pokyny, jak zajistit jejich úplné a důsledné dodržování; vzhledem k tomu, že Soudní dvůr EU uvedl, že nedostatek transparentnosti a informací oslabuje důvěru občanů v legitimitu legislativního procesu EU jako celku; vzhledem k tomu, že v rozporu s těmito zásadami nepostupovala Komise při vyjednávání, nákupu a distribuci očkovacích látek proti onemocnění COVID-19 transparentně;
- P. vzhledem k tomu, že právo občanů EU na informace a povinnost orgánů EU zajistit plnou transparentnost, zejména pokud jde o smlouvy mezi orgány EU a farmaceutickými společnostmi na očkovací látky proti onemocnění COVID-19, jsou nadřazeny jakémukoli údajnému právu farmaceutických společností nebo orgánů EU utajit, nezveřejňovat v plném rozsahu či nezveřejňovat některé informace týkající se těchto smluv nebo očkovacích látek proti onemocnění COVID-19;

Středa 16. února 2022

- Q. vzhledem k tomu, že EU plánuje období bezprecedentních výdajů a investic na základě programu NextGenerationEU, který rovněž vytvoří významné vazby na soukromý sektor, a proto, jakož i s cílem předejít případům střetu zájmů a korupce, bude pro orgány EU o to důležitější, aby měly k dispozici rozhodovací proces, který bude založen na plné transparentnosti a nejprísnějších etických pravidlech;
- R. vzhledem k tomu, že Rada se neřídila konečnými doporučeními veřejné ochránkyně práv a odmítla poskytnout veřejný a včasný přístup k legislativním dokumentům o přijetí každoročních nařízení, jimiž se stanoví rybolovné kvóty, které obsahují základní informace o životním prostředí ve smyslu Aarhuského nařízení, čímž narušila transparentnost svého rozhodovacího procesu; vzhledem k tomu, že veřejná ochránkyně práv konstatovala, že rozhodnutí Rady představuje nesprávný úřední postup, a zdůraznila, že Rada stále plně nechápe zásadní vazbu mezi demokracií a transparentností rozhodování;
- S. vzhledem k tomu, že veřejná ochránkyně práv zahájila šetření v souvislosti s odmítnutím Rady zabývat se otázkou podnikového sponzorství předsednictví v Radě EU; vzhledem k tomu, že veřejná ochránkyně práv konstatovala, že nečinnost Rady představuje nesprávný úřední postup v souvislosti s odstraněním rizik poškození dobré pověsti, která tato podniková sponzorství představují pro nestrannost předsednictví a dobrou pověst EU jako celku;
- T. vzhledem k tomu, že veřejná ochránkyně práv vyjádřila znepokojení nad současnými postupy Komise při schvalování „účinných látek“ v pesticidech a nad skutečností, že podle systému Komise pro ověřování střetu zájmů nemusí externí vědečtí odborníci, kteří Komisi poskytují poradenství, oznamovat finanční zájmy až do výše 10 000 EUR;
- U. vzhledem k tomu, že veřejná ochránkyně práv dospěla k závěru, že před zadáním zakázky na studii o začlenění environmentálních, sociálních a správních cílů (cíle ESG) do bankovních pravidel EU společnosti BlackRock Investment Management, která spravuje investice do fosilních paliv a bankovníctví, což jsou oblasti spadající do působnosti nových pravidel pro cíle ESG, měla Komise provést hlubší kontrolu všech rizik střetu zájmů; vzhledem k tomu, že veřejná ochránkyně práv zdůraznila, že pravidla EU pro zadávání veřejných zakázek nejsou dostatečně důkladná a jasná, aby zabráňovala střetu zájmů;
- V. vzhledem k tomu, že bývalá viceprezidentka Evropské investiční banky (EIB) odešla v listopadu 2020 z řídicího výboru EIB a ani ne za tři měsíce se stala členkou správní rady nadnárodního podniku veřejných služeb sídlícího ve Španělsku Iberdrola; vzhledem k tomu, že tato bývalá vice-prezidentka EIB byla pověřena dohledem nad úvěrovými operacemi EIB ve Španělsku, včetně operací souvisejících se společností Iberdrola; vzhledem k tomu, že od roku 2019 měla Iberdrola možnost čerpat mimořádně vysoké půjčky dosahující celkové hodnoty 1,39 miliardy EUR, čímž se stala jedním z největších klientů EIB posledních let; vzhledem k tomu, že tento případ dokládá nedořešené kontroverzní postupy v EIB, podle nichž je možné, aby její vice-prezidenti, jmenovaní členskými státy, byli pověřeni dohledem nad úvěry, jež EIB poskytuje v zemích jejich původu, což může vést k riziku vzniku střetu zájmů;
- W. vzhledem k tomu, že podle veřejné ochránkyně práv představuje skutečnost, že Komise před uzavřením jednání o obchodní dohodě mezi EU a Mercosurem nedokončila „posouzení dopadů na udržitelnost“ nesprávný úřední postup; vzhledem k tomu, že závěry veřejné ochránkyně práv poukázaly na to, že Komise nedodržela své vlastní pokyny ohledně používání posouzení dopadů na udržitelnost před uzavřením obchodních jednání;
- X. vzhledem k tomu, že veřejná ochránkyně práv zjistila nesprávný úřední postup v rozhodnutí Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA) schválit přestup svého tehdejšího výkonného ředitele na pozici generálního ředitele Asociace finančních trhů v Evropě (AFME), tj. lobbistické organizace pro finanční sektor, čímž tento orgán nezabránil riziku střetu zájmů a nadále mu umožňoval přístup k důvěrným informacím; vzhledem k tomu, že orgán EBA začal uplatňovat doporučení veřejné ochránkyně práv, která tak mohla tento případ uzavřít;
- Y. vzhledem k tomu, že strategie Komise při vyřizování petic odkazuje na její sdělení z roku 2016 nazvané „Právo EU: lepší výsledky díky lepšímu uplatňování“, jehož pravidla nestanovují žádný správní postup ani praxi týkající se petic; vzhledem k tomu, že přístup Komise, jehož výsledkem je systematické odmítání přijímat opatření v individuálních petičních záležitostech a v případě petic týkajících se oblastí podle článku 6 SFEU je v rozporu s ustanoveními článku 227 SFEU, a vede tak k frustraci a zklamání občanů a současně omezuje možnost zjistit systematické nedostatky, které se v souvislosti s právem EU vyskytují v členských státech;

Středa 16. února 2022

- Z. vzhledem k tomu, že celá řada petic, které obdržel Petiční výbor, se týká nedostatečné transparentnosti Komise a požaduje, aby byly zveřejněny veškeré podrobnosti smluv o očkovacích látkách proti onemocnění COVID-19, které byly uzavřeny mezi Komisí, členskými státy a farmaceutickým průmyslem, a také údaje o klinických hodnoceních na úrovni pacientů;
- AA. vzhledem k tomu, že veřejná ochránkyně práv představuje mechanismus zjednání nápravy pro občany, kteří mají problém získat přístup k dokumentům uchovávaným orgány EU; vzhledem k tomu, že značný počet šetření veřejné ochránkyně práv v roce 2020 zajistil zpřístupnění dokumentů širšího veřejného zájmu, a to navzdory skutečnosti, že příslušné právní předpisy EU jsou strukturálně nedostatečné, neboť jsou zastaralé a neodrážejí současné postupy uplatňované orgány EU;
- AB. vzhledem k tomu, že veřejná ochránkyně práv zavedla soubor opatření, která mají podpořit lepší a důslednější provádění Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením v rámci celé správy EU, a zahájila strategickou iniciativu týkající se způsobu, jakým se Komise přizpůsobila zvláštním potřebám zaměstnanců se zdravotním postižením v souvislosti s mimořádnou situací způsobenou onemocněním COVID-19;
- AC. vzhledem k tomu, že veřejná ochránkyně práv zahájila šetření způsobu, jakým Komise zjišťuje, aby prostředky z evropských strukturálních a investičních fondů (fondy ESI) určené pro zařízení péče o postižené osoby byly v Maďarsku a Portugalsku využívány v souladu s právními závazky vyplývajícími z Listiny, nařízení o fondech ESI a Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením;
1. schvaluje výroční zprávu za rok 2020, kterou předložila evropská veřejná ochránkyně práv, a oceňuje, že v ní jsou vynikajícím způsobem prezentována nejdůležitější fakta a čísla týkající se činnosti veřejné ochránkyně práv v roce 2020;
 2. blahopřeje Emily O'Reillyové k její mimořádné práci na zlepšování otevřenosti, odpovědnosti a integrity orgánů, institucí a jiných subjektů EU, čímž přispívá k ochraně základních práv občanů, zejména v tragickém roce poznamenaném ničivými důsledky pandemie COVID-19; připomíná, že transparentnost je nedílnou součástí právního státu a klíčovou zásadou participativní demokracie;
 3. připomíná, že veřejná ochránkyně práv může předkládat doporučení, návrhy na řešení a zlepšení s cílem vyřešit problém v případech nesprávného úředního postupu; poznamenává, že pokud stížnost nespadá do působnosti veřejného ochránce práv, může ochránkyně práv stěžovateli doporučit, aby ji adresoval jinému orgánu nebo Petičnímu výboru; konstatuje, že v roce 2020 obdržela veřejná ochránkyně práv 1 400 stížností, které nespadaly do její působnosti, zejména proto, že se netýkaly činností spojených se správou EU;
 4. blahopřeje veřejné ochránkyni práv k tomu, jak sledovala práci hlavních orgánů EU během pandemie a zdůrazňovala jejich povinnost zajišťovat transparentnost; vítá skutečnost, že veřejná ochránkyně práv se obrátila na Komisi s dotazem ohledně transparentnosti vědeckého poradenství, které Komise dostává, schůzek se zástupci zájmových skupin a jejich rozhodnutí o zadávání veřejných zakázek v naléhavých případech;
 5. vyjadřuje veřejné ochránkyni práv uznání za její konstruktivní spolupráci s Parlamentem, zejména s Petičním výborem, a s dalšími orgány EU; chválí veřejnou ochránkyni práv za její schopnost zlepšovat kvalitu a dostupnost služeb poskytovaných občanům a za to, že navzdory pandemii nedošlo k žádnému výpadku v její hlavní činnosti a vyřizování stížností nebylo narušeno;
 6. konstatuje, že práce veřejné ochránkyně práv přinesla pozitivní změny v orgánech a institucích EU;
 7. zdůrazňuje zásadní úlohu transparentnosti a řádné správy v činnosti orgánů EU; vyjadřuje politování nad tím, že vysvětlení Komise, jež veřejná ochránkyně práv žádala v souvislosti s klíčovými prvky její činnosti během krize COVID-19, nebyla dostatečná; vyzývá Komisi, aby v zájmu zajištění transparentnosti procesu objasnila, jakým způsobem rozhodovala o mimořádných veřejných zakázkách a rovněž o postupech jmenování členů různých výborů;
 8. konstatuje, že Komise uznala konkurenční povahu trhu s očkovacími látkami; domnívá se, že je v zájmu evropských občanů, aby předběžné dohody o nákupu a kupní smlouvy na nákup očkovacích látek proti onemocnění COVID-19 byly jasné a transparentní, což musí mít přednost před požadavkem výrobců na zavedení doložek o nezveřejňování informací;

Středa 16. února 2022

zdůrazňuje, že důvěra mezi občany a orgány a institucemi má prvořadý význam, zejména v souvislosti s krizí COVID-19; vybízí veřejnou ochránkyni práv, aby pokračovala ve svých šetřeních a požádala Komisi o zveřejnění neupravených znění těchto předběžných dohod o nákupu a kupních smluv; naléhavě vyzývá Komisi, aby zajistila úplnou transparentnost všech podrobností týkajících se výzkumu, vývoje, nákupu a distribuce očkovacích látek proti onemocnění COVID-19 tím, že zveřejní neupravená znění předběžných dohod o nákupu a kupních smluv a zavede povinnost zveřejňovat všechny podrobnosti budoucích smluv o očkovacích látkách proti onemocnění COVID-19 jakožto nezbytnou podmínku pro další jednání s farmaceutickými společnostmi; zdůrazňuje, že jakákoli netransparentnost v rámci pandemie COVID-19 je v rozporu s právem občanů na informace a podněcuje šíření dezinformací a nedůvěru;

9. zdůrazňuje, že je mimořádně důležité zaručit úplné a důsledné provádění návrhů veřejné ochránkyně práv, které byly předloženy v návaznosti na její strategické šetření týkající se zlepšení postupů transparentnosti a celkové činnosti střediska ECDC, jehož úloha je zásadní, pokud jde o shromažďování a zveřejňování klíčových informací o očkovacích látkách proti onemocnění COVID-19 a posilování důvěry veřejnosti ve strategii EU v oblasti očkování proti COVID-19;

10. podporuje veřejnou ochránkyni práv v její práci, jejímž účelem je zajistit, aby občané mohli plně uplatňovat svá demokratická práva, mimo jiné přímou účastí na rozhodovacím procesu v orgánech EU a jeho podrobným sledováním, stejně jako prostřednictvím přístupu ke všem důležitým informacím, jak rovněž stanoví judikatura SDEU;

11. vítá kroky veřejné ochránkyně práv v návaznosti na výzvy adresované Komisi, aby veřejnosti zpřístupnila dokumenty související s plány členských států na podporu oživení a odolnosti, u nichž existuje značný veřejný zájem a které se týkají nebyvale vysoké částky, jež bude přidělena v rámci nástroje NextGenerationEU; vítá skutečnost, že Komise již zpřístupnila rozsáhlý materiál o Nástroji pro oživení a odolnost; zdůrazňuje, že v tomto ohledu je zapotřebí větší transparentnost a posílený dohled, včetně posíleného dohledu veřejné ochránkyně práv nad administrativními postupy týkajícími se finančních prostředků EU; vyzývá veřejnou ochránkyni práv, aby společně se členy Evropské sítě veřejných ochránců práv prozkoumala další možná opatření, která spadají do rámce jejich pravomocí v oblasti dohledu nad přidělováním a využíváním finančních prostředků EU, aby ochránili práva občanů Unie před možnými střety zájmů a případy korupce, ale i před porušováním zásad právního státu, a přispěli tak k zajištění integrity, úplné transparentnosti a demokratické odpovědnosti orgánů EU;

12. podtrhuje, že transparentnost legislativního procesu je základním prvkem zastupitelské demokracie; vyjadřuje politování nad tím, že současné postupy Rady v oblasti rozhodovacího procesu jsou stále mařeny nedostatečnou transparentností; vyjadřuje politování nad tím, že Rada vytrvale brání občanům v přímém a včasném přístupu ke svým legislativním dokumentům v průběhu legislativního procesu, čímž porušuje právo občanů účinně se účastnit rozhodovacího procesu;

13. oceňuje odhodlání veřejné ochránkyně práv dosáhnout co nejvyšší úrovně transparentnosti rozhodovacího procesu EU; připomíná, že Parlament ve svém usnesení ze dne 17. ledna 2019 o strategickém šetření veřejné ochránkyně práv OI/2/2017 týkajícím se transparentnosti legislativních jednání v přípravných orgánech Rady EU ⁽²⁾ podpořil návrhy veřejné ochránkyně práv týkající se transparentnosti legislativního procesu; zdůrazňuje, že je třeba kontrolovat provádění doporučení veřejné ochránkyně práv ohledně transparentnosti třístranných jednání; vyzývá Radu, aby v zájmu dodržování demokratických práv občanů více usilovala o zajištění transparentnosti, a to zejména tím, že bude zaznamenávat a zveřejňovat postoje členských států a zpřístupní větší počet dokumentů z třístranných jednání;

14. vítá skutečnost, že veřejná ochránkyně práv v souvislosti s vypracováváním širší strategie pro reakci správních útvarů EU na krizi COVID-19 rovněž zahájila šetření z vlastního podnětu, které se týká mimořádných rozhodovacích postupů zavedených Radou; vybízí Radu, aby se řídila návrhy na zlepšení své činnosti, které vydala veřejná ochránkyně práv;

15. naléhavě vyzývá Komisi, aby neschvalovala „účinné látky“ pro použití v pesticidech v případech, kdy vzbuzují vážné obavy, nebo kdy nebylo zjištěno jejich bezpečné použití, nebo kdy jsou zapotřebí další údaje potvrzující jejich bezpečnost, a to vzhledem k už tak závažným dopadům, které má používání pesticidů na lidské zdraví a životní prostředí;

⁽²⁾ Úř. věst. C 411, 27.11.2020, s. 149.

Středa 16. února 2022

16. vyzývá Komisi, aby zajistila zcela transparentní proces schvalování „účinných látek“ v pesticidech, který vylučuje střet zájmů; konstatuje, že evropská občanská iniciativa s názvem „Zachraňte včely a zemědělce“ získala v celé EU přes milion podpisů a že tato iniciativa vybízí k postupnému ukončení používání syntetických pesticidů v EU, k přijetí opatření na obnovu biologické rozmanitosti a k podpoře zemědělců při přechodu k udržitelnému zemědělství; žádá veřejnou ochránkyni práv, aby nadále prováděla šetření systémů zavedených na úrovni EU a zajistila, aby stávající politiky a procesní záruky v této oblasti zaručovaly nejvyšší úroveň ochrany lidského zdraví a životního prostředí a aby shromažďování a zkoumání vědeckých důkazů bylo zcela transparentní, přesné a vylučovalo střet zájmů;

17. připomíná, že veřejná ochránkyně práv v březnu 2020 uzavřela své šetření ohledně toho, jakým způsobem Komise zajišťuje, aby vědeckí odborníci, kteří jí poskytují poradenství, nebyli ve střetu zájmů; vyzývá Komisi, aby zdokonalila své postupy hodnocení nezávislosti vědeckých odborníků, kteří jí poskytují poradenství, mimo jiné tím, že plně provede návrhy veřejné ochránkyně práv, které vzešly z jejího šetření v této věci, a zajistí, aby dotčení odborníci nebyli v jakémkoli střetu zájmů;

18. vybízí veřejnou ochránkyni práv, aby zahájila šetření strategického přístupu Komise při zpracovávání petic, neboť činnost Komise, která se omezuje pouze na záležitosti, které považuje za strategicky důležité nebo které odrážejí strukturální problémy, a která tudíž vylučuje individuální případy, by mohla mít dopad na práva občanů na předkládání petic a řádnou správu;

19. kritizuje Komisi za to, že před uzavřením obchodních jednání mezi EU a Mercosurem nedokončila posouzení dopadů na udržitelnost; připomíná postoj Parlamentu, že před uzavřením obchodních jednání je třeba důkladně posoudit environmentální a sociální dopady dohod o volném obchodu;

20. kritizuje rozhodnutí členských států, které předsedaly Radě, že budou využívat podnikové sponzorství, neboť to představuje vážnou hrozbu pro dobré jméno EU, a zdůrazňuje, že je třeba, aby se v budoucnu od jakéhokoli sponzorství upustilo; s ohledem na zachování dobrého jména a integrity Rady a EU jako celku považuje za mimořádně důležité, aby byla přijata co nejprísnější pravidla, která by této praxi zabránila; vyzývá členské státy, aby plnily svou povinnost spolupracovat s veřejnou ochránkyní práv v naprosté transparentnosti;

21. oceňuje práci veřejné ochránkyně práv při ochraně práva občanů EU na přístup k dokumentům, které mají v držení orgány EU, a při poskytování dokumentů občanům ve všech úředních jazycích EU; vítá iniciativu veřejné ochránkyně práv týkající se zrychleného postupu v souvislosti s přístupem k dokumentům, jejímž cílem je dosáhnout rozhodnutí ohledně požadovaných dokumentů do 40 pracovních dnů; zdůrazňuje, že v roce 2020 byla průměrná doba vyřízení stížnosti týkající se přístupu veřejnosti třetinová v porovnání se situací před rokem 2018, kdy byl tento postup zaveden; domnívá se, že je nesmírně důležité zaručit naprostou transparentnost a přístup veřejnosti k dokumentům, které mají v držení orgány EU, aby se zajistila co nejvyšší úroveň ochrany demokratických práv občanů a jejich důvěra v evropské orgány; je přesvědčen, že v první řadě musí proběhnout přezkum nařízení (ES) č. 1049/2001⁽³⁾; vyjadřuje politování nad tím, že právní předpisy EU týkající se přístupu k dokumentům jsou značně zastaralé, což také ztěžuje činnost veřejné ochránkyně práv v této oblasti;

22. oceňuje opakované odhodlání veřejné ochránkyně práv v boji proti případům tzv. „otáčivých dveří“, včetně případu týkajícího se orgánu EBA, který tento orgán přesvědčil, aby souhlasil s jejími doporučeními a přijal novou politiku pro posuzování omezení a zákazů pro zaměstnance EBA po skončení pracovního poměru, stejně jako nové postupy pro okamžité pozastavení přístupu k důvěrným informacím pro zaměstnance, jejichž pracovní poměr skončil;

23. vyzývá veřejnou ochránkyni práv, aby i nadále usilovala o zajištění včasného zveřejňování jmen všech úředníků EU zapojených do případů „otáčivých dveří“ a aby zajistila plnou transparentnost všech souvisejících informací;

24. vítá skutečnost, že veřejná ochránkyně práv zahájila šetření ohledně způsobu, jakým EIB naložila s žádostí své bývalé viceprezidentky, která se po skončení pracovního poměru v EIB ucházela o vedoucí pozici ve španělské společnosti Iberdrola, jež od EIB obdržela úvěry v ohromné výši; kritizuje skutečnost, že EIB nereagovala na výzvu Parlamentu, aby do kodexu chování řídicího výboru EIB zahrnula ustanovení, která by členům výboru znemožňovala dohlížet na poskytování

⁽³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. L 145, 31.5.2001, s. 43).

Středa 16. února 2022

úvěrů nebo provádění projektů ve své zemi původu; vyzývá EIB, aby v plné míře a důsledně plnila požadavek Parlamentu a posílila svá pravidla týkající se bezúhonnosti a jejich prosazování s cílem předcházet střetům zájmů a poškození dobré pověsti;

25. vítá šetření veřejné ochránkyně práv týkající se ochrany základních práv uprchlíků, včetně jejího šetření ohledně způsobů, jak Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex) řeší porušování základních práv, a ohledně prodloužení jejího mandátu, transparentnosti a účinnosti mechanismu podávání stížností a úlohy a nezávislosti úředníka pro otázku základních práv; vyzývá veřejnou ochránkyni práv, aby na tuto záležitost navázala tím, že prozkoumá budoucí opatření Komise a prošetří, jak její zavedený monitorovací mechanismus kontroluje účinnost operací souvisejících se správou hranic, které jsou financovány EU; zdůrazňuje, že je důležité, aby veřejná ochránkyně práv prošetřila, jak Komise zajišťuje, aby orgány členských států při provádění operací souvisejících se správou hranic dodržovaly základní práva;

26. žádá Komisi, aby plně a včas splnila doporučení veřejné ochránkyně práv vydaná v návaznosti na její šetření případu BlackRock, a to tím, že přijme přísnější a jasnější pravidla i v rámci svých interních pokynů, jejichž cílem je zabránit jakémukoli střetu zájmů ve všech postupech souvisejících s veřejnými zakázkami, aby byla mimo jiné zajištěna integrita rozhodovacích procesů v souvislosti s přijímáním nových pravidel v oblasti environmentálních, sociálních a správních záležitostí na úrovni EU;

27. podporuje činnost veřejné ochránkyně práv, jejímž cílem je zajistit úplné a důsledné provádění Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením ze strany správních orgánů EU a jejíž součástí je seznam osvědčených postupů, který byl vypracován na podporu jednotného přístupu v rámci celé správy EU k zohledňování zvláštních potřeb zaměstnanců se zdravotním postižením v kontextu krize COVID-19; vítá šetření, která veřejná ochránkyně práv provedla v návaznosti na stížnosti osob se zdravotním postižením, a podporuje ji v jejím aktivním zapojení do rámce EU pro Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením; v tomto ohledu připomíná, že veřejná ochránkyně práv v roce 2020 předsedala rámci EU pro Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením;

28. vítá skutečnost, že je nadále udělována cena za řádnou správu, jejímž cílem je uznat činnost veřejné správy EU, která má pozitivní dopad na životy evropských občanů; domnívá se, že cena by měla mít větší publicitu, aby evropští občané viděli, že orgány EU podnikají praktická opatření;

29. naléhavě vyzývá Komisi, aby prošetřila využívání finančních prostředků z fondů ESI, které byly přiděleny na výstavbu zařízení ústavní péče pro osoby se zdravotním postižením v Maďarsku a Portugalsku;

30. zdůrazňuje, že fondu ESI byly přiděleny na podporu práv osob se zdravotním postižením na nezávislý život a začlenění do společnosti; zdůrazňuje, že je zásadně důležité sledovat přidělené prostředky z ESI fondů, které by se měly používat na podporu deinstitucionalizace v členských státech;

31. bere na vědomí, že v posledních letech došlo k mírnému nárůstu počtu stížností adresovaných veřejné ochránkyni práv, což svědčí o tom, že více občanů nyní ví o existenci tohoto orgánu a o jeho velmi užitečné činnosti v oblasti ochrany veřejných zájmů;

32. zdůrazňuje, že členské státy by měly plnit povinnosti související se zásadou nediskriminace a měly by věnovat i zvláštní pozornost tomu, aby zajistily zapojení osob se zdravotním postižením do celého procesu vypracovávání a realizace projektů;

33. vítá skutečnost, že šetření případů, které veřejná ochránkyně práv uzavřela, trvalo v roce 2020 v průměru pět měsíců, což je zlepšení oproti předchozímu roku, kdy trvalo v průměru sedm měsíců;

34. s uspokojením konstatuje, že v roce 2020 bylo 57 % případů uzavřeno během méně než tří měsíců a že případy, jejichž vyřešení trvalo až 18 měsíců, představovaly pouze 1 % případů, zatímco v předchozím roce to bylo 10 % a v roce 2013 27 % případů; oceňuje proto úsilí o řešení problémů předkládaných občany a vyzývá všechny dotčené orgány, aby na žádosti úřadu evropského veřejného ochránce práv reagovaly včas;

Středa 16. února 2022

35. bere na vědomí, že počet stížností, které jsou mimo rámec mandátu evropské veřejné ochránkyně práv, zůstal během let relativně stálý (v roce 2020 to bylo 1 420 případů, v roce 2019 1 330 a v roce 2018 1 300 případů); bere na vědomí, že podle zprávy z roku 2020 se většina těchto stížností netýká správních orgánů EU; vítá snahu úřadu lépe informovat občany o mandátu evropské veřejné ochránkyně práv; současně poukazuje na to, že je třeba zlepšit komunikaci a informovanost o různých typech stížností, které mohou občané na vnitrostátní i unijní úrovni podávat; zdůrazňuje úlohu, kterou by v tomto ohledu měl hrát i Parlament a jeho poslanci;

36. konstatuje, že míra přijetí návrhů veřejné ochránkyně práv orgány EU v roce 2020 činila 79 %, což představuje oproti předchozímu roku mírné zlepšení; je pevně přesvědčen, že orgány, instituce a jiné subjekty Unie musí plně a důsledně dodržovat řešení, doporučení a návrhy veřejné ochránkyně práv;

37. zdůrazňuje význam Evropské sítě veřejných ochránců práv a setkání s vnitrostátními a regionálními veřejnými ochránci práv, která jsou prostřednictvím této sítě každoročně pořádána a jejichž cílem je dále zvýšit povědomí o tom, co může úřad veřejného ochránce práv udělat pro evropské občany; vítá kroky, které veřejná ochránkyně práv podnikala během pandemie v zájmu udržování pravidelného kontaktu se svými kolegy v členských státech, a oceňuje, že během celého roku 2020 pořádala webináře na témata, jako jsou důsledky pandemie, podpora a sdílení osvědčených postupů v reakci na krize a dopady umělé inteligence; uznává významný přínos Evropské sítě veřejných ochránců práv, který spočíval v tom, že síť poskytovala informace o povinnostech a pravomocích svých členů a o řádném provádění evropského práva; vyzývá síť, aby zvážila úlohu, kterou by vnitrostátní a regionální veřejní ochránci práv mohli hrát při zvyšování zapojení evropských občanů do rozhodovacího procesu EU; vybízí k další spolupráci mezi členy sítě, a to i v oblasti podpory budoucích souběžných šetření;

38. vyjadřuje pochvalu veřejné ochránkyni práv za její aktivity na digitálních platformách, jimiž zvyšuje informovanost občanů EU o své práci; konstatuje, že nejrychleji rostoucím komunikačním kanálem byl v roce 2020 Instagram, kde počet příznivců během tohoto roku vzrostl o 71 % (1 068 nových sledujících); pokud jde o LinkedIn, počet sledujících vzrostl o 1 237, což představuje 34 % nárůst, zatímco na Twitteru, kde má veřejná ochránkyně práv nejpočetnější publikum, dosáhl v prosinci 2020 počet sledujících 29 200, což představuje nárůst o 2 870, tedy 11 %;

39. blahopřeje veřejné ochránkyni práv k 25. výročí zřízení jejího úřadu a poukazuje na to, že od roku 1995 úřad vyřídil více než 57 000 stížností a provedl více než 7 300 šetření, což významně přispělo k zlepšení etických standardů a standardů odpovědnosti orgánů EU v celé řadě oblastí; podporuje strategii veřejné ochránkyně práv nazvanou „Směrem k roku 2024“, jejímž cílem je zvýšit dopad, viditelnost a význam jejího úřadu a která pro stávající funkční období vytýčuje cíle a priority úřadu, jež zahrnují zvýšení informovanosti občanů o práci veřejné ochránkyně práv;

40. vítá přijetí nového statutu veřejného ochránce práv, jehož ustanovení objasňují úlohu veřejného ochránce práv a přidávají další pravomoci v oblastech souvisejících s whistleblowingem, obtěžováním a střety zájmů v orgánech, institucích a jiných subjektech EU; považuje za nanejvýš důležité, aby bylo veřejné ochránkyni práv přiděleno více rozpočtových prostředků, aby měla k dispozici nezbytné zdroje pro účinné zvládnutí celkové pracovní zátěže úřadu;

41. vítá praktická doporučení veřejné ochránkyně práv správním orgánům EU, aby při komunikaci s veřejností používaly všech 24 úředních jazyků; zdůrazňuje, že tato doporučení mají klíčový význam pro zachování bohaté jazykové rozmanitosti Evropy; připomíná, že orgány EU by měly lépe zajistit rovnost mezi jazyky; konstatuje, že internetové stránky orgánů EU by měly lépe odrážet rovnost všech 24 úředních jazyků EU, a vyjadřuje politování nad tím, že řada informací na internetových stránkách orgánů EU je nadále k dispozici pouze v některých jazycích;

42. oceňuje úsilí veřejné ochránkyně práv o zlepšení zapojení veřejnosti do rozhodovacího procesu EU;

43. vítá novou verzi internetových stránek veřejné ochránkyně práv, která je dynamičtější a pro evropské občany uživatelsky vstřícnější; vyzývá veřejnou ochránkyni práv, aby přeložila více svých publikací do všech úředních jazyků EU;

44. pověřuje svou předsedkyni, aby toto usnesení a zprávu Petičního výboru předala Radě, Komisi, evropské veřejné ochránkyni práv, vládám a parlamentům členských států a jejich veřejným ochráncům práv nebo obdobným příslušným orgánům.